

Jak dál s penzijní reformou?

„Chceme důchodovou reformu. Chceme konkrétní kroky bez zdlouhavých a neplodných diskusí.“

Návrh na změnu penzijního systému od 1.1.2025.

Nabízím, jako námět k zamyšlení, alternativní návrh penzijní reformy. Druhý pilíř se rušit nemusel, protože existuje relevantní kompromisní řešení. Druhý pilíř se mohl změnit podle zcela nového systému, anebo se mohl založit konkurenční 4. pilíř a v původním 2. pilíři provést jen změnu poměru 3 % + 2 % na poměr 1 % + 4 %, a tím tak poslat původní systém 2. pilíře do přirozeného a postupného útlumu. V 1. pilíři by se pak provedla jen úprava věkové hranice odchodu do důchodu.

Průměrný věk dožití je v současné době u našich žen 82 let a u mužů 76 let. Průměrný věk zdravého života je u žen 64 let a u mužů 62 let. Protože Češi umírají minimálně o dva roky dříve než obyvatelé západní části Evropy, proto bych považoval od státu za slušné, aby výchozí věková hranice odchodu do důchodu byla stanovena pro ženy i muže na přijatelných 63 let. Tento návrh vychází z předpokladu, že v průměru lidský život má 3 etapy, 20 let mládí a příprava na povolání, 40 let práce a 20 let čerpání penze, a takto by to mělo ještě dlouho zůstat. Pokud by se tedy měl věk odchodu do důchodu prodlužovat, tak jen na základě přímé úměrnosti ke zvyšování průměrného věku dožití.

<https://www.i60.cz/clanek/detail/23805/jak-dlouho-budeme-zit-a-na-co-umreme>

K aktuálně diskutované problematice věku odchodu do důchodu jen velmi, velmi stručně.

Jsou zde dva možné přístupy k řešení.

První je ten, že když v rozpočtu chybí peníze na důchody, tak se to necitlivě a „jednoduše“ vyřeší tak, že se zvýší věková hranice pro odchod do důchodu automaticky, a to bez ohledu na zdravotní stav pracujících a průměrný věk dožití. Pokud avizovaný návrh vládní koalice byl zvýšit věkovou hranici odchodu do důchodu postupně až na 68 let, a to jen pro ročníky mladší 50 ti let, tak to neřeší aktuální každoroční deficity důchodového účtu v řádu desítek miliard Kč.

Druhým směrem je získat pro vyrovnání možných každoročních deficitů důchodového účtu potřebné finanční prostředky jinak, a to téměř „okamžitě“. Tento problém jsem vyřešil alternativním návrhem, který nabízím k zamyšlení i k případnému využití jako alternativní návrh penzijní reformy.

Založení 2. pilíře považuji za velmi správné a opravdu nezbytné, ale ne ve formě, v které byl založen. Naučit budoucí generace odpovědnosti za svůj život i životní standard považuji za klíčové směřování i pro 22. století.

Tento **2. pilíř**, který byl již zrušen, byl výhodný jen pro občany s nadprůměrnými příjmy, pro penzijní fondy, banky a životní pojišťovny. Podle tohoto návrhu by však bylo vhodné založit

2. pilíř znovu, ale **podle zcela nového, státem garantovaného systému ČNDS (Česká národní důchodová spořitelna)**. Odvody na sociální pojištění do 1. pilíře by tak zůstaly na stávající úrovni 28 %. Opt-out z 1. pilíře do 2. pilíře by žádný nebyl. Úspory v ČNDS by byly úročeny ve výši inflace a úroky by nebyly zdaňovány. Přístup k úsporám by byl prakticky kdykoliv, nejdříve 1 měsíc od posledního výběru. Jen úroky by byly vypláceny s odkladem – až po dosažení věku 63 let nebo při skončení spoření. Za 40 let spoření by si občan mohl v tomto systému naspořit maximálně 3,3 milionu Kč plus úroky (v dnešních relacích), a za takové úspory se stát může bez problému zaručit. Už dnes banky pojišťují úspory na 100 tisíc euro. (Za 20 let, od roku 1994 do roku 2013, byla průměrná inflace 4,3 %. Státní dluhopisy, tak ty také bývaly úročeny kolem 4 %.) Tento způsob spoření by byl pro občany podstatně výhodnější, než i pro ně prodávané státní dluhopisy.

Nově upravený 3. pilíř, který platí od 1.1.2013 by zůstal v platnosti. Jen u nových smluv penzijního připojištění, s platností od 1.1.2025 by se úplně zrušil státní příspěvek. U starých smluv, s platností před tímto datem, by se příspěvek i nadále vyplácel.

Nově založený systém ČNDS by byl výhodný nejen pro bohaté, ale i pro chudé občany.

Základní podmínky pro vznik České národní důchodové spořitelny (ČNDS)

1. K 1.9.2024 založit státní instituci „Česká národní důchodová spořitelna“ (ČNDS), která by měla své pobočky v budovách České pošty stejně tak, jako to má současná Poštovní spořitelna. Úspory v ČNDS by byly úročeny minimálně ve výši inflace a úroky by nebyly zdaňovány. (Úroky by měly být takové, aby při dlouhodobém spoření nedocházelo k žádnému znehodnocení úspor, a tak ke snižování jejich reálné kupní síly). Úspory by byly chráněny státem i před znehodnocením těchto úspor kriminální činností. V ČNDS by mohly spořit jen fyzické osoby s trvalým pobytem v České republice starší 15 let. Tato státní spořitelna – ČNDS by využívala infrastruktury České pošty. **Náklady na zřízení by byly naprosto minimální**, protože by stačilo jen vypracovat počítačový program pro spoření v ČNDS, a tento program nainstalovat do vybraných počítačů České pošty. Nic víc. Každodenně uložené peníze na přepážkách České pošty do ČNDS by byly obratem ukládány na účet u ČNB a část by byla téměř „okamžitě“ použita pro financování provozu státu. **Když by se například za první rok uspořilo v ČNDS 90 miliard, tak třeba z toho 50 miliard by mohlo být následující rok investováno např. do výstavby dálnic.** Systém ČNDS by byl tak velmi podobný i plánu vlády, potažmo ministerstva financí, který navrhoval sesypat na jedno místo, tj. do ČNB, peníze ze všech státních organizací navěšených na stát, jako jsou státní fondy, obce, kraje, vysoké školy. Viz článek v MF DNES ze dne 12.4.2012 – „Miliardy z účtů fondů a obcí odplynou do ČNB“. Úspory na peníze v ČNDS by se tak také „sesypaly“ na účet u ČNB.

2. Způsob spoření:

- pravidelně měsíčně – rozpětí od 100,-Kč do 7 000,-Kč. (maximálně měsíčně 25 % z mediánové čisté mzdy ve státní správě) Toto rozpětí by se každý rok valorizovalo o výši inflace.
- možnost „zpětně dospořovat“ až do celkově možné – omezené výše úspor (mimo úroků)
- vkládat kdykoliv, a to na každé poště, nebo i z internetového bankovníctví
- v případě, že vkladatel dovršil věkovou hranici odchodu do důchodu, tj. věk 63 let, měl by už trvale možnost si dospořovat až do maximálně možné (valorizované) výše úspor, což by bylo ke dni 1.1.2025 – 3,3 milionu Kč.

3. Způsob výběru úspor:

- kdykoliv – a to na každé poště, (nejdříve však vždy 1 měsíc od posledního výběru)
- postupně – pravidelně měsíčně v dohodnuté výši
- výběr části úspor nebo i všechny úspory

- jen úroky vypláceny s odkladem – až po dosažení věku 63 let nebo při skončení spoření

4. Úspory v ČNDS by přecházely na dědice a stejně tak jako úroky v ČNDS by nepodléhaly žádné dani – byla by to tak další pomoc pro pozůstalé.

5. Rozpětí, v kterém lze pravidelně měsíčně spořit by bylo k 1.1.2025 od 100,-Kč do 7 000,-Kč (maximálně měsíčně 25 % z mediánové čisté mzdy ve státní správě) s tím, že každý rok by se toto rozpětí valorizovalo o výši inflace. Toto rozpětí je zavedeno proto, aby velmi bohatí lidé nezneužívali velmi výhodného úročení v ČNDS tím, že by si ukládali krátkodobě částky řádově v milionech korun a kdykoliv si je pak zase vybírali.

6. Dospořování jen do výše celkových úspor (mimo úroků), je součin počtu kalendářních měsíců, které uplynuly od počátku spoření v ČNDS (nejdříve však od 1.1.2025) až do doby vlastního vkladu a maximální možné měsíční úložky (k 1.1.2025 – 7 000,-Kč, valorizované vždy o výši inflace za uplynulé roky).

Příklad: Každému občanovi s trvalým pobytem v ČR staršímu 15 let k 31.12.2024 by byl automaticky založen osobní účet u ČNDS s účinností od 1.1.2025. Účet by byl aktivován až při prvním osobním vkladu na kterékoliv poště – podepsáním smlouvy. Způsob spoření. Například 15letý student, protože bude pokračovat ve studiu a nebude mít žádný finanční příjem, tak si nebude ani spořit v ČNDS. Po 10 letech studií si už začne pravidelně měsíčně spořit např. 1 000,-Kč, (pro jednoduchost se v příkladu nepočítá s valorizovaným rozpětím spořené částky). Po dalších 10 letech spoření bude mít na účtu svých vložených 120 000,-Kč + úroky. Následně se jeho finanční možnosti natolik zlepší, že bude mít možnost si dospořit na maximální možnou částku, proto může vložit až takovou částku, která ve svém součtu s dosavadními úsporami (mimo úroků) nepřekročí částku – 1 680 000,-Kč, (20 let od založení osobního účtu = 240 měsíců x 7 000,-Kč – což je maximálně možná spořená částka při daném rozpětí). Takže může dospořit jen maximálně 1 560 000,-Kč.

7. Za velmi přísných podmínek, tak aby nedošlo k ohrožení čerpání úspor, lze v mimořádných situacích **použít finanční prostředky z ČNDS jako bezúročnou půjčku („polštář“) do státního rozpočtu, například k dofinancování prvního pilíře penzijního systému nebo i k financování státních dluhopisů.** Dá se předpokládat, že už v prvním roce fungování systému ČNDS by cca 1,5 milionu občanů starších 15 let bylo schopno přesunout své úspory z bank do ČNDS v maximálně možné výši tj. 12 měsíců x 7 000,- Kč = 84 000,- Kč, čímž by tak už po prvním roce spoření bylo v ČNDS 126 miliard korun.

Posilovat udržitelnost systému jeho další diverzifikací považuji za zcela chybné směřování.

90 % občanů vůbec nepotřebuje mít peníze rozestrkané všude možně a ztrácet tak nad nimi přehled. Stačí jen jeden státní „fond“, který bude garantovat to hlavní, a to je, že se jeho úspory nerozkradou.

Bohatým a schopným, kteří mají zájem i čas sledovat vývoj na kapitálových trzích nic nebrání v tom, aby mimo spoření v ČNDS investovali – diverzifikovali – své nadbytečné peníze třeba i v jiných finančních produktech, kde si zajistí vyšší výnosy.

Deficit důchodového systému se může pohybovat i kolem 50 miliard ročně, při výši odvodu na sociální pojištění 28 %. Jde tedy o to, jak každoročně získat těch chybějících cca 50 miliard.

Zde je několik příkladů:

- **stát by velmi ušetřil** na tom, že by nemusel vydávat v takovém rozsahu státní dluhopisy. (Odhad – každý rok by úspory občanů v ČNDS rostly cca o 80 miliard – byl by to tak určitý „polštář“ pro 1.pilíř). Částečně by se stát vymanil i ze závislosti na hodnocení ratingových agentur a nevyzpytatelnosti zejména zahraničních věřitelů – investorů do státních dluhopisů.

- **u nových smluv penzijního připojištění, stavebního spoření a životního pojištění** s platností od 1.1.2025 by se úplně zrušil státní příspěvek a daňové zvýhodnění. U starých smluv, s platností před tímto datem, by se dále příspěvek vyplácel, ale nebylo by možné platnost těchto smluv účelově prodlužovat. Tímto způsobem by tak nastal postupný útlum různých státních příspěvků, čímž by se ve státním rozpočtu i ušetřilo.

- **stát by také velmi ušetřil**, když by urychleně a účinně řešil boj proti korupci, zdanění hazardu, úniky příjmů do daňových rájů, razantní postih práce na černo a zejména když by vrátil zpět úpravy daní a pojistného, ke kterým došlo během reformy veřejných financí v letech 2008-2009, které připravily důchodový účet o 25 miliard. Přitom ještě v roce 2007 byl na důchodovém účtu přebytek 13 miliard korun. To, že v minulosti stát přebytky na výběru pojistného používal do státního rozpočtu, a nyní by to měl do systému postupně vracet, nemá smysl dále rozebírat. Dosud chybí, veřejnosti známá, ucelená bilance v této věci.

- **stát by velmi ušetřil**, když by nerušil rodná čísla, kdy jejich zrušení je plánováno od roku 2025.

- **stát by velmi ušetřil**, když by ukončil všechny uzavřené dohody o podpoře a vzájemné ochraně investic, protože ty v praxi slouží jen k bezplatnému „pojištění“ pro soukromé subjekty na úkor státu, a tak k vysávání financí ze státního rozpočtu přes různé účelové arbitráže, především s takovými zeměmi, jakými je např. Kypr.

Dá se předpokládat, že převážná většina občanů by postupně přesunula část svých úspor z bank do výhodnějšího systému ČNDS. Nevidím na tom nic špatného pro občana. Občané tady nejsou kvůli bankám, ale banky jsou tady od toho, aby sloužily občanům. To se ale zatím moc nedaří. Privatizací bank bylo slibováno, že se zvýšením konkurenčního prostředí se sníží i poplatky. Realita je však taková, že naše banky se na nás občany pěkně „domluvily“ a ordinují nám jedny z nejvyšších bankovních poplatků v Evropě. Nevidím proto žádný důvod, aby založením ČNDS se bral nějaký ohled na soukromé banky. Jinak spoření v ČNDS by bylo stejně jen v omezené výši – měsíčně maximálně 25 % z mediánové čisté mzdy ve státě.

Občané by si tak mohli výhodně spořit na důchod za úroky ve výši inflace, a naopak stát by měl k dispozici finanční prostředky s možností je investovat např. do výstavby dálnic.

Podle mého názoru, pokud ČSSD, KSČM i Piráti v minulosti chtěly založit silnou státní banku, a přitom minimalizovat nebezpečí mezinárodních arbitráží, tak je případná Česká národní důchodová spořitelna tím nejlepším kompromisním řešením.

Více o novém systému ČNDS včetně odpovědí na oponentní názory na:

www.penzijni-reforma.nazory.cz

<http://www.duchodova-komise.cz/?p=295>

<https://blog.aktualne.cz/blogy/tenaruv-blog.php?itemid=11918>

https://neviditelnypes.lidovky.cz/ekonomika/finance-penzijni-reforma-alternativni-navrh.A071222_133143_p_ekonomika_wag

<https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/121273/130293088.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

<https://www.martinpotucek.cz/wp-content/uploads/2017/12/tezaurus-problm-a-nvrh-k-pokraovn-dchodov-reformy.pdf>

Martin Potůček - České důchody – Stránka 159

https://books.google.cz/books?id=75uaDwAAQBAJ&pg=PA159&lpg=PA159&dq=vlastimil+copko&source=bl&ots=gWA-XyX2vD&sig=ACfU3U2kAtAo0K9d3qTi6wYGBycfYt0_6A&hl=cs&sa=X&ved=2ahUKEwjSq7L179CFAxXm_QIHHQNYDlkQ6AF6BAgeEAM#v=onepage&q=vlastimil%20copko&f=false

Výběr z článků:

Spořit si na stáří se loni Čechům nevyplatilo

20. 5. 2019

Jakub Svoboda, Právo

Žádný z tuzemských penzijních fondů loni nepřekonal inflaci. Úspory na stáří se tak Čechům reálně znehodnotily. Vyplývá to z údajů penzijních společností (PS), které má Právo k dispozici. ...

... Předsedkyně nové důchodové komise Danuše Nerudová nedávno v rozhovoru pro Právo uvedla, že by se komise měla zabývat i tím, že na státních příspěvcích stát posílá ročně do penzijních fondů **sedm miliard korun, plus dalších 13 miliard** stojí podpora spoření v daňových základech.

„**Dohromady se bavíme o částce 20 miliard** a stát má samozřejmě jednat s péčí řádného hospodáře a není úplně standardní, že **míra výnosů penzijních fondů je jedno procento, což je velmi často méně, než je inflace.** Některé fondy loni skončily v záporu, **zatímco výnosnost nebo ziskovost penzijních společností je kolem 14 procent,** ...

<https://www.novinky.cz/finance/clanek/sporit-si-na-stari-se-loni-cechum-nevyplatilo-40283720>

(Pozn.: Za 33 let, od roku 1989 do roku 2021, byla průměrná roční míra inflace 6 %, což je v součtu 200,5 %.)

Banky hrnou do ČNB rekordní peníze

1. dubna 2019

Jaroslav Bukovský E15.cz

Peníze, které neumějí tuzemští finančníci využít, proudí letos do trezorů České národní banky v historicky největších objemech. Finanční domy tak **na účtech u ČNB** měly koncem února rekordních bezmála **2,7 bilionu korun**. Jen od počátku roku přiteklo do centrální banky takřka 370 miliard korun, silnější příliv peněz v tak krátké době dosud nezažila. Vysoké úložky představují pro banky **vítané přilepšení byznysu**. Za své peníze totiž **bezpracně získávají stále vyšší úrok**. ...

... „**Umístíme peníze do ČNB** ve formě dvoutýdenních repo operací, a tím **vyděláváme úrok** podle současných sazeb, které centrální banka opakovaně zvyšovala až na současných **1,75 procenta**,“ uvádí mluvčí banky Moneta ...

... **Klientům z řad domácností přitom platily banky** koncem února z běžných účtů **roční úrok průměrně 0,15 procenta**, na účtech se splatností jednoho roku pak 1,36 procenta. „Banky si tak **u centrální banky spoří za výrazně vyšší úrok, než samy nabízejí střadatelům**,“ uvádí ekonom Czech Fund Lukáš Kovanda. **Ze současné výše vkladů u ČNB by banky letos inkasovaly na úrocích 47 miliard korun**. ...

<https://www.e15.cz/byznys/finance-a-bankovnictvi/banky-hrnou-do-cnb-rekordni-penize-1357629>

(Pozn.: ČNB vyplatila na úrocích za repo operace za roky 1995-2022 celkem 453,4 mld. Kč, což je v průměru za 28 let každoročně 16,19 mld. Kč,

kdy jen za rok 2022 to bylo dokonce až 151,7 mld. Kč.

Za 151,7 mld. by pak stát mohl bezpracně uhradit roční rozpočet na obranu, nebo vyplatit minoritní akcionáře ČEZ anebo financovat ze 3/4 výstavbu jednoho jaderného bloku. Neustále hledáme finance na investice a tady je stále nikdo nevidí. Není to už divné?)

Bankám se otevřel zlatý důl. Bezpracně si díky ČNB přilepší až o desítky miliard korun

Jaroslav Bukovský_E15.cz

9. října 2021

Nejmasivnější nárůst úrokových sazeb za poslední dvě a půl dekády slibuje tuzemským bankám vydatný ziskový impulz. Rekordní bezmála **tři biliony korun, které mají finanční domy uložené na účtech u ČNB, jsou od minulého týdne úročeny sazbou půldruhého procenta, tedy dvojnásobnou oproti dosavadní. Bankám to vynese až desítky miliard dodatečných zisků navíc.**

<https://www.e15.cz/byznys/finance-a-bankovnictvi/bankam-se-otevrel-zlaty-dul-bezpracne-si-diky-cnb-prilepsi-az-o-desitky-miliard-korun-1384192>

(Pozn.: Ptám se, proč by i občané nemohli své „nadbytečné“ úspory mít uložené

prostřednictvím ČNDS také u ČNB, podobně, jako se to umožňuje bankám?)

Češi důchodové reformě nevěří, v Nizozemsku funguje **skvěle**

18. června 2013

Zuzana Kohoutová iDNES.cz

... Právě dánský a nizozemský systém byly v minulých letech označeny studií společnosti Mercer za **nejefektivnější a nejudržitelnější penzijní systémy světa**. ...

https://www.idnes.cz/finance/penze/duchody-u-nas-a-ve-svete.A130614_120317_penze_zuk

Levné peníze už **drtí i nejlepší penzijní systémy na světě**

22. 11. 2019

Novinky

... Snížení důchodů proto nyní hrozí v Nizozemsku, jehož penzijní systém je přitom podle mezinárodního srovnání **nejlepší na světě**, napsal server CNN. Současně upozornil, že podobné potíže se týkají i dalších zemí. ...

... Dlouhé období nízkých, či dokonce záporných úrokových sazeb na trhu **vážně** zasáhlo penzijní fondy v Nizozemsku, takže některé z nich **rozesílají svým klientům oznámení**, že budou **muset** přistoupit ke snížení vyplácených penzí. ...

... Problém **musí řešit i vláda**, ...

... Současné zprávy o hrozících škrtech jsou tak podle CNN **šokem** v zemi, která se **pyšní** přesně a spolehlivě fungujícím penzijním systémem. **V letošním srovnání světových penzijních systémů** investiční firmy Mercer se **Nizozemsko umístilo na prvním místě**. ...

... „Je velmi pravděpodobné, že příští rok budeme **muset** snížit výplatu penzí, **a výhled na další roky také není dobrý**,“ varovala šéfka jednoho z největších nizozemských penzijních fondů ABP ...

<https://www.novinky.cz/ekonomika/clanek/duchody-nizozemcu-v-ohrozeni-kvuli-nizkym->

<https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2997200-kolony-u-parize-metro-i-vlaky-stoji-ve-francii-pokracuje-stavka-kvuli-duchodove-reforme>

https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/rusko-duchodova-reforma-prezident-vladimir-putin.A181003_184108_zahranicni_dtt

Výše uvedený návrh penzijní reformy umožňuje dvě varianty dalšího pokračování penzijní reformy.

1. varianta – Vznikem ČNDS by se znovu vytvořil 2. pilíř v současném penzijním systému a v 3. pilíři by se u nově zakládaných smluv penzijního připojištění úplně zrušil státní příspěvek. U starých smluv by se příspěvek dále vyplácel, ale nebylo by možné platnost těchto smluv účelově prodlužovat. Tímto způsobem by tak nastal **postupný útlum státních příspěvků**, čímž by se ve státním rozpočtu ušetřilo. Jinak by takový tří pilířový systém zůstal prakticky beze změn. V této souvislosti bych chtěl připomenout, že státní příspěvky v současné době nevyužívají ti skutečně nejvíce potřební, ale spíše střední a vyšší společenská třída, která státní příspěvek zase až tolik nepotřebuje, a dále - obecně - státní příspěvky k vybraným finančním produktům deformují přirozené konkurenční prostředí.

Státní příspěvky a daňová zvýhodnění k penzijnímu připojištění jsou administrativně velmi komplikovaná, zatěžují státní rozpočet a jsou výhodné zejména pro ty bohatší, kteří takovou pomoc od státu vůbec nepotřebují.

Proto považuji současný trend zvyšování státních příspěvků k penzijnímu připojištění za zcela chybné směřování, které jde jen na ruku penzijním fondům.

<http://archiv.ihned.cz/c1-21525270-kdyz-si-penzijni-kapr-napousti-rybnik>

2. varianta – Při realizaci 1.varianty by se **navíc** zavedlo to, že jen u mladých lidí vstupujících do pracovního procesu, - kteří ve svých 15 letech ukončili povinnou školní docházku, - by se v 1. pilíři snížilo dosavadní sociální pojištění z 28 % na 10 %, což by pomohlo nejen zvýšit zaměstnatelnost právě těchto mladých lidí, ale zvýšilo by to i konkurenceschopnost našich firem, když by se jim **snížila i cena práce** těchto mladých lidí - vstupujících do pracovního procesu. Pokud by tito mladí lidé pak šli do důchodu, tak by se jich dosavadní 1. pilíř již netýkal, protože by měli své úspory na důchod v ČNDS, **(bylo by možné si spořit 4,5 % ze sníženého sociálního pojištění)**. Ti, kteří by přesto žádné úspory neměli by dostávali od státu sociální dávku ve výši životního minima. Lze předpokládat, že za 50 let vývoje společnosti bude životní minimum na solidní, život zajišťující, výši.

(Sníží se vedlejší náklady na jejich práci, kdy se sníží důchodové pojištění pro zaměstnavatele z dosavadních 21,5 % na 8 % hrubé mzdy. U zaměstnanců se sníží důchodové pojištění z 6,5 % na 2 % z vyměřovacího základu. U OSVČ z 28 % na 10 %. Toto pak povede i k většímu zájmu zaměstnavatelů zaměstnávat mladé lidi. Výsledných 10 % na důchodové pojištění z vyměřovacího základu pak bude ukládáno do „Státního invalidního a sirotčího důchodového fondu“, z kterého budou hrazeny invalidní a sirotčí důchody jen občanů 15letých a mladších ke dni zahájení této penzijní reformy.)

V současné době je třeba pomoci **hlavně mladým** lidem, kteří vstupují do svého prvního zaměstnání a chtějí si založit rodinu, kdy by se na ně **nemělo zapomínat**, protože zpravidla – na rozdíl od penzistů - nemají žádný majetek a začínají svůj dospělý život prakticky od nuly.

Pokud nás čekají důsledky 4. průmyslové revoluce, tak se na tyto změny musíme postupnými kroky už nyní připravovat, kdy nám proto bude v budoucnu hrozit i vysoká nezaměstnanost, a to především právě u mladých lidí.

Jako motivaci ke spoření v ČNDS, a to jen pro mladé lidi, kteří dovrší 15 ti let a vstoupí tak do tohoto systému by obdrželi na svůj účet od státu úvodní motivační vklad ve výši 1000 Kč a dále by obdrželi brožurku o názvu „Jak žít, abychom prožili spokojené stáří“.

Tato 2. varianta by asi **až po 50** letech pozvolného působení umožnila zásadním způsobem změnit současný penzijní systém. Výsledek by po 50 letech byl následující - 1. a 3. pilíř by mohly být zrušeny. **Zůstal by jen 2. pilíř – státem chráněné spoření v ČNDS.** Ti, kteří nikdy v životě nechtěli pracovat anebo nesplnili podmínky pro přiznání starobního důchodu (odpracovaných min. 35 let) by pobírali od státu životní minimum v jednotné výši, tak, jako tomu je v současné době. Ti, kteří by si spořili v ČNDS by v důchodu žili ze svých celoživotních úspor a k tomu by souběžně také pobírali od státu životní minimum v jednotné výši, byl by to jakýsi nepravý „rovný důchod“.

Více o tomto návrhu na:

www.penzijni-reforma.nazory.cz

Ještě bych chtěl poznamenat, že dosavadní penzijní systémy jsou velmi, velmi komplikované a pro občany naprosto nesrozumitelné. Proto je třeba vytvářet systémy, pokud možno co nejjednodušší, což systém ČNDS splňuje. Systém ČNDS také umožňuje prakticky kdykoliv výběr uspořené peněz, protože v průběhu života se může změnit situace, kdy člověk nutně potřebuje použít tyto úspory, zatímco u současného penzijního připojištění se za předčasný výběr přichází o státní příspěvek a tím se ztrácí výhodnost takového spoření.

Dále považuji za nesmyslné směřování, že penzijní připojištění je od 1. ledna 2017 daňově výhodnější, než bylo v r. 2016 – ovšem jen pro ty, kteří si spoří více než 2000 korun měsíčně. Změnu tak využijí jen ti, kteří si do penzijní společnosti posílají výrazně nadprůměrné příspěvky – více jak dva tisíce korun měsíčně. Takových lidí je podle statistiky Asociace penzijních společností ČR jen zhruba **2,5 procenta** z asi 4,5 milionu, kteří si na důchod spoří. Ptám se, proč stát tímto způsobem podporuje ty bohaté, kteří takovou pomoc od státu vůbec nepotřebují? Podle mého názoru by se závislost penzijního systému na státním rozpočtu měla minimalizovat, a ne ještě více prohlubovat.

Jen pro zajímavost níže uvádím odkazy na to, jak funguje penzijní systém v Austrálii, který je považován za druhý nejlepší na světě.

Cituji z článku, viz odkaz níže (6425): „Porovnat důchodové systémy ve světě se pokusila ve své studii společnost Mercer. Výsledkem je sestavení indexu hodnotícího přiměřenost, udržitelnost a integritu penzijního systému. Čím vyšší hodnotu Melbourne Mercer Global Pension Index má, tím je důchodový systém dané země lepší (možnosti od 0 do 100).

Nizozemský systém dosáhl nejvyšší hodnoty. Za ním těsně následuje Austrálie, Švédsko a Kanada. Tyto čtyři systémy vychází ze srovnání podstatně lépe než důchodové systémy v ve

Velké Británii, USA, Chile a Singapuru.“ Konec citace.

<http://cesky-dialog.net/clanek/4936-penzijni-system-v-australii/>

<http://drahomirhron.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=124590>

<http://www.nasepenize.cz/jak-ma-vypadat-uspesny-duchodovy-system-6425>

<http://www.finance.cz/duchody-a-davky/vse-o-duchodech/duchodove-systemy/porovnani-mzdy-a-duchodu-ve-svete/>

ALTERNATIVNÍ NÁVRH PENZIJNÍ REFORMY

PRACOVNÍ VERZE

Pro rok 2024

PRVNÍ PILÍŘ

Průměrný věk dožití je v současné době u našich žen 82 let a u mužů 76 let. Průměrný věk zdravého života je u žen 64 let a u mužů 62 let. Protože Češi umírají minimálně o dva roky dříve než obyvatelé západní části Evropy, proto bych považoval od státu za slušné, aby nyňi výchozí věková hranice odchodu do důchodu byla stanovena pro ženy i muže na přijatelných 63 let. Tento návrh vychází z předpokladu, že v průměru lidský život má 3 etapy, 20 let mládí a příprava na povolání, 40 let práce a 20 let čerpání penze, a takto by to mělo ještě dlouho zůstat. Pokud by se tedy měl věk odchodu do důchodu prodlužovat, tak jen na základě přímé úměrnosti ke zvyšování průměrného věku dožití.

Minimální počet odpracovaných let pro přiznání starobního důchodu ponechat na 35 letech.

Dříve do důchodu o 1 rok za 10 odpracovaných let zatím jen pro hlubinné hornictví a práce přímo při tavně železné rudy.

Hrazeno solidárně z důchodového účtu. Zaměstnavatel by neodváděl navrhovaných 5 %, protože by si to jinak stejně vzal na zaměstnanci, když by mu dal o to nižší mzdu a navíc by byla kolem toho jen velká administrativa.

Ženy (i muži) – dříve do důchodu – o 1 rok péče o 1 dítě

o 2 roky péče o 2 děti

o 3 roky péče o 3 a více dětí

Hrazeno solidárně z důchodového účtu.

Větší spravedlnost pro ženu (nebo i muže) za to, že pečovali o děti a nemohli pracovat (na důchod) lze zajistit i při případném rozvodu, kdy je možnost až u soudu majetek rozdělit spravedlivěji, právě s přihlédnutím k okolnostem, kdo z manželů pečoval o děti, a proto nemohl pracovat.

Aktualizovat každých 10 let průměrný věk dožití. Výpočet tak, že každý rok se vypočte průměrný věk zemřelých (počítaný od věku 15 ti let), kterých může být každoročně kolem 110 000 osob a pak z těchto 10 ti průměrných věků každoročních dožití se vypočte průměr a pak se podle tohoto výsledku věk odchodu do důchodu buď ponechá, nebo zvýší anebo i sníží.

Podle údajů ČSÚ byl v roce 2022 (kdy zemřelo 120 219 občanů) vážený průměr věku zemřelých (od 15 ti let) u mužů 73,2 let, u žen 79,8 let a celkem 76,4 let.

Náhradový poměr udržovat minimálně na úrovni 40 % čisté mediánové mzdy zaměstnanců ve státní správě.

Proč čistá mediánová mzda? Protože aritmetický průměr VELMI zkresluje skutečnost, a navíc se tak často porovnávají hrušky s jablky, když vzájemně porovnáváme průměrný čistý důchod a čisté sociální dávky s průměrnou hrubou mzdou.

Důchody sirotčí a invalidní zatím beze změny.

Vdovské a vdovecké důchody zatím beze změny.

DRUHÝ PILÍŘ

ČESKÁ NÁRODNÍ DUCHODOVÁ SPOŘITELNA-ČNDS

POTŘEBNÉ ÚPRAVY PENZIJNÍ REFORMY PRO ZAHÁJENÍ OD 1.1.2025

Založit k 1.11.2024 Českou národní důchodovou spořitelnu, ČNDS. Speciální banku s asi 10 ti zaměstnanci.

Vybrat do 31.1.2025, ke stavu k 1.1.2025, ze státního registru podle rodných čísel všechny občany ČR, s trvalým pobytem v ČR, kteří k 31.12.2024 dosáhli minimálně 15 ti let věku a věku vyššího a založit jim všem u ČNDS účet, který bude podle jejich rodného čísla, např. 581608185/ČNDS, a to vložit do počítačového programu nejpozději do 31.1.2025. V lednu 2025 by se tak jednalo o založení asi 8 milionů účtů, ale v následujících letech by to bylo každoročně už jen kolem asi 100 tisíc účtů, kdy asi 100 tisíc účtů by bylo ukončeno (zastaveno úročení) v důsledku úmrtí a vznikne asi 100 tisíc nových účtů pro občany, kteří v předchozím roce dovršili věku 15 ti let.

Občané by pak z toho svého účtu mohli peníze vybírat jen jedenkrát za 30 dnů, jinak řečeno nejdříve za 30 dnů od posledního výběru buď na vybraných poštách nebo i z internetového bankovníctví, kdy účet je chráněn e-mailem, telefonním číslem a heslem. Vkládat by pak mohli kdykoliv, ale jen do limitované výše (viz dospřování).

Smlouvy by se nezakládaly kdykoliv od data dovršení věku 15 let, ale vždy by se čekalo, kolik občanů se dožilo příslušného konce roku. Každý rok tak do 31.1. aktualizovat podle nově příchozích spořitelů, a i zrušených účtů v důsledku úmrtí. Každý rok v lednu by nebylo možné, aby občané tento účet používali, protože by během tohoto měsíce probíhaly potřebné aktualizace systému. Takže platnost nových smluv v pozdějších letech by pro všechny nově příchozí občany začínaly vždy ke stejnému datu, a to k 1. lednu s tím, že občan za předchozí rok dovršil 15 ti let anebo získal občanství s trvalým pobytem v ČR.

Aktivace účtu (kdykoliv, třeba i po několika letech) při prvním osobním vkladu v hotovosti minimálně 100,- Kč na vybraných poštách podpisem smlouvy. Klient bude ověřen podle občanského průkazu, smlouva už bude automaticky předvyplněna podle evidence ve státním registru, smlouvu si překontroluje a podepíše digitálním perem a skrytě uloží i heslo, e-mail a telefonní číslo. Obdrží jeden výtisk, druhý výtisk zůstane poště (pro ČNDS), a navíc bude smlouva uložena i v elektronické podobě. Při každých vkladech nebo výběrech z účtu na poště bude vždy nutné ověření totožnosti podle občanského průkazu nebo i ověřené plné moci. Zároveň bude uvedeno jméno pracovníka pošty, který podpis smlouvy, nebo vklad anebo výběr prováděl, aby bylo vždy zpětně zjistitelné, který zaměstnanec pošty to zajišťoval pro případ, že by došlo k nějaké kriminální činnosti, jako například že nedostatečně ověřil totožnost osoby oprávněné vybírat z účtu. Vkládat anebo vybírat buď v hotovosti na poště nebo elektronicky z internetového bankovníctví, a to pouze převodem na jiný svůj účet. Z bankomatů by vklady a výběry přímo z účtu ČNDS nebyly možné. (Maximální výše dospořování by se vždy počítala ode dne založení účtu, tj. vždy od 1.1. příslušného roku vstupu do systému ČNDS, nikoliv od různého datumu vlastní aktivace na poště.) Případné změny v adrese trvalého bydliště by nepřerušily počítání měsíců pro výši dospořování, pokud by bylo zachováno občanství a trvalý pobyt v ČR.

Účet ČNDS založit u České národní banky (např. 111111111/ČNB.) ČNB by nedělala nic dalšího, jen by u ní byl veden ten účet, z kterého by mohl za přísných pravidel vybírat peníze jen Český stát a používat je jen k vybraným účelům, např. v první řadě jako „polštář“ k dofinancování 1. pilíře penzijního systému anebo i dalších vybraných položek státního rozpočtu, jako je zdravotnictví a dopravní infrastruktura. (Stát by pak nemusel v takovém rozsahu emitovat státní dluhopisy.)

Při stanovení platného rozpětí možnosti spoření a maximální výše pro dospořování je třeba vycházet z těchto údajů:

Pro úročení v roce 2025 použít výši inflace za rok 2023 (a vždy v letech dalších stejně tj. např. pro od 1.1.2029 použít inflaci za rok 2027 a tak vždy postupovat do budoucna každý rok)

Minimální vklad vždy 100,-Kč.

Maximální pravidelný měsíční vklad (mimo způsobu dospořování) pro výpočet k 1.1.2025 použít 25 % z měsíční čisté mediánové mzdy zaměstnanců ve státní zprávě, což je přibližně 7000,-Kč. Tento maximální měsíční vklad by se každý rok valorizoval o inflaci za předpředchozí rok.

Maximální výše dospořování pro rok 2025 by byla vypočítávána nabalovaně průběžně pro každý měsíc, jako součin výchozí 25 % měsíční čisté mediánové mzdy zaměstnanců ve státní zprávě (7000,-Kč) krát počet měsíců, které uplynuly od počátku smlouvy vždy od 1.1. (ale ne

od datumu aktivace účtu podpisem, který může být velmi různý.)

Za 40 let spoření by si občan mohl v systému ČNDS naspořit maximálně cca 3,3 milionu Kč plus úroky (v dnešních relacích), a za takové úspory se stát může bez problému zaručit. Už dnes banky pojišťují úspory na 100 tisíc euro.

Výpis z účtu buď posílat 1 x za rok na adresu trvalého pobytu, anebo výpis jen z internetového bankovníctví. Výpis by měl obsahovat číslo účtu, rok počátku založení účtu, vždy od 1.1., jméno, příjmení, adresa trvalého pobytu, vklady a výběry během roku, odděleně přehlednou tabulku každoročních zisků z úroků i uvádět kumulovaně, % výše použité inflace podle jednotlivých roků a aktuální výši maximální možnosti „dospořování“.

Úročení ve výši inflace na účtu by se zastavilo ke dni ukončení spoření zrušením na vlastní žádost spořitele, dále ke dni úmrtí anebo ke dni zrušením občanství a trvalého pobytu v ČR.

TŘETÍ PILÍŘ

U nových smluv penzijního připojištění, stavebního spoření a životního pojištění s platností od 1.1.2025 by se úplně zrušil státní příspěvek, a i daňové zvýhodnění. U starých smluv, s platností před tímto datem, by se dále příspěvek vyplácel, ale nebylo by možné platnost těchto smluv účelově prodlužovat. Tímto způsobem by tak nastal postupný útlum různých státních příspěvků, čímž by se ve státním rozpočtu i ušetřilo. Jinak ve třetím pilíři by nebyly žádné další změny.

Samozřejmě, že celý systém by potřeboval i další vylepšující změny, ale je třeba nyní vybrat jen ty nejdůležitější, a hlavně už s reformou skutečně začít, aby se dala do pohybu a nic nebránilo tomu abychom se k dalším změnám vrátili až později v druhé, už poklidnější etapě.

Ještě bych citoval pana Vladimíra Pikoru z 2.1.2021:

... „A pokud se na investici díváte srdíčkem, dává tato investice také smysl. Pro stát je daleko lepší, když mu půjčují vlastní občané, než když to jsou cizí banky nebo fondy. To vidíme třeba u Japonců. Ti půjčují své vládě, a ta má vyšší dluh než italská vláda. O japonský dluh se přitom na rozdíl od toho italského nikdo nebojí. Není to totiž ten kapitál, který se sbalí, uteče a nechá po sobě spoušť. Domácí kapitál je stabilní, a to ekonomice pomáhá. Takže proč ne proti-inflační Dluhopis republiky? ... “ Konec citace.

<https://www.reflex.cz/clanek/komentare/104739/vladimir-pikora-je-statni-dluhopis-k-vanocum-vtip-neni-ja-bych-pod-stromecek-ale-radeji.html>

Návrh ČNDS by byl pro občany ještě výhodnější, než proti-inflační Dluhopis republiky.

Závěr:

Nový systém České národní důchodové spořitelny (ČNDS) by mohl velmi pomoci nejen státnímu rozpočtu, ale hlavně občanům, právě v dnešní těžké době, kdy inflace prudce vyrostla až do dvouciferných hodnot, a i zejména důchodcům, kteří si celý svůj život šetřili na důchod a teď jim jejich celoživotní úspory znehodnocuje vysoká inflace.

Jako laik si uvědomuji, že penzijní reforma je mimořádně komplikovaná záležitost, na druhou stranu bych chtěl tímto svým návrhem alespoň trochu příspěť k diskusi o hledání co možná nejlepšího řešení. Vždy při posuzování různých variant je potřeba dát na váhy výhody a nevýhody toho kterého návrhu a pak rozhodnout podle toho, kde je váha těch kladů největší, protože v této záležitosti nemůže být nikdy naprosto ideální řešení, které by vyhovovalo všem.

Protože jde stále o hledání co možná nejlepšího řešení tohoto aktuálního problému, chtěl bych tímto informovat o tom, že také existuje i relevantní alternativní návrh oproti návrhům parlamentních stran, a to zejména proto, aby se mohla rozvinout i veřejná diskuse o tomto mém návrhu, protože jen veřejná diskuse může ukázat, jakou penzijní reformu by si občané skutečně přáli.

Myslím si, že by to bylo ve prospěch věci, **aby občané byli informováni** i o této relevantní alternativě penzijní reformy.

Vlastimil Copko

Dodatek:

PRACOVNÍ POZNÁMKY

Mluví se o tom, že klíčový problém je to, že důchody velmi zatěžují státní rozpočet, což podle mého názoru ale není pravda.

Průměrný deficit na důchodovém účtu, zpětně za 27 let-za roky 1996-2022, byl 17 miliard Kč ročně (16,84 mld. Kč).

Průměrný deficit na důchodovém účtu, zpětně za 10 let-za roky 2013-2022, byl 20 miliard Kč ročně (19,74 mld. Kč).

V roce 2013 byl deficit na důchodovém pojištění dokonce 55,1 mld. Kč a v roce 2014 byl deficit 48,87 mld. Kč, a přesto se žádná katastrofa nekonala.

<https://medium.seznam.cz/clanek/david-budai-precetl-jsem-ustavni-stiznost-na-valorizaci-duchodu-a-musim-ricit-klobouk-dolu-19327>

Z tohoto vývoje v minulosti lze i do jisté míry predikovat vývoj důchodového deficitu i v následujících 10 ti letech, tj. 2023–2032.

Výdaje na důchody za rok 2022 byly 594,71 mld. Kč, příjmy 573,21 mld. Kč a deficit 21,5 mld. Kč, což je jen 1 % z výdajů státního rozpočtu za rok 2022 (1,9848 bilionu Kč).

Toto znamená, že důchodový systém **zatížil** státní rozpočet **jen** 21,5 mld. Kč, protože zbývajících 573,21 mld. Kč se vybralo „z daně ze mzdy“ sociálního pojištění pracujících osob, tj bez potřeby čerpat peníze na úkor jiných výdajů ze státního rozpočtu.

To jsou **peníze důchodců !!!** od jejich pracujících dětí, **a ne** ze státního rozpočtu, ten jen vypomáhá, když vznikne deficit a ten byl v uplynulých 10 ti letech v průměru JEN „pouhých“ 20 miliard Kč ročně.

V roce 2022 byly celkové výdaje na důchody jen 8,76 % HDP (6,785852 bilionu), z toho 7,76 % **se ale vybralo z mezd pracujících-důchodového pojištění**, takže přímo ze státního rozpočtu, z jiných daní, se muselo **doplatit** jen 1 %, což je ten deficit 21,5 mld, Kč a z HDP to pak je jen **pouhých 0,3 %**. Z toho pak **logicky** vyplývá, **že není pravdou, že by vyšší deficitu státního rozpočtu zapříčiňovaly především vysoké výdaje na důchody.**

Důchody budou vždy na dluh. Lidé budou v penzi 21,5 roku, říká Jurečka

E15

Pavel Otto

27. listopadu 2023

Výběr z článku

Pomocí kroků, které tato vláda už učinila, a dalších navrhovaných úprav se dokážeme i v těch **nejnáročnějších** dobách pohybovat **v deficitech mezi 1,5 až dvěma procenty HDP.**

V průměru by měly být schodky pod jedním procentem HDP čili pod 70 miliardami korun.

<https://www.e15.cz/domaci/duchody-budou-vzdy-na-dluh-lide-budou-v-penzi-21-5-roku-rika-jurecka-1411862>

Když by se od 1.1.2025, jen u nových smluv penzijního a stavebního spoření a životního pojištění, **zrušily státní příspěvky a daňové odpočty**, tak by se každoročně a natrvalo ušetřilo minimálně **20 mld. Kč** a důchodový systém by se tak stal postupně více méně samofinancovatelný, a i ty deficity by se minimalizovaly. Tímto by se tak i v této oblasti narovnal konkurenční prostředí, kdy jen některé soukromé firmy jsou zvýhodňované těmito státními příspěvky.

Dalších 20 mld. Kč by se **ušetřilo**, když by se **zrušilo** např. **výchovné.**

Z různých přebytečných státních institucí by se ušetřilo tím, když by se zrušil např. i Ústav výzkumu globální změny AV ČR v Brně, který v roce 2022 pro 247 zaměstnanců jen na mzdách vyplatil 133 milionů Kč se ziskem pouhých 159.487, 30 Kč.

A kde se ještě dají ve státním rozpočtu ušetřit velké peníze? V armádě, kde je třeba změnit celkovou koncepci, a to z té faktické koncepce útočné na koncepci, která je dlouhodobě deklarovaná jako za obrannou. To, co se odehrává v naší armádě by v naší demokratické společnosti nemělo být de facto TABU.

Taky by bylo třeba seznámit širokou veřejnost, kdy do důchodu odcházejí policisté a vojáci, jaký oni mají důchodový systém a také jaký mají systém výsluh o čemž se na veřejnosti moc nemluví.

Nazvat odbornou komisi „Komisí pro spravedlivé důchody“ bylo chybné, protože důchody nikdy nemohou být spravedlivé, protože pak by muselo také platit, že ženy, které se v průměru dožívají vyššího věku než muži, by tak musely odcházet do důchodu o 7 let později než muži.

Nežijeme proto, abychom jedli, ale jíme proto, abychom žili. A ve vztahu k práci to je, a hlavně čím dál více bude, podobné.

Už dnes se většině lékařů nelíbí, že jsou v práci od nevidím do nevidím, protože se chtějí více věnovat své rodině i zálibám. Tento trend bude v budoucnu narůstat i v jiných profesích.

Není od státu slušné prodlužovat věk odchodu do důchodu jen proto, že stát nechce financovat deficity důchodového systému, a naopak považuje za prioritu naprosto nesmyslný nákup stíhaček F-35, který je a bude jen velkým omylem, který nás přijde velmi drahο. Mοhl bych na toto téma uvést řadu argumentů, ale zde na to není vhodný prostor.

Nejde o životy a blaho občanů, ale jde jen o získání peněz na nákupy věcí, jako jsou např. F-35.

K čemu nám je úsilí o zvyšování HDP, když životní úroveň občanů stagnuje, anebo dokonce klesá, kdy jen za roky 2021-2023 vinou inflace se znehodnotily úspory občanů o 30 %.

Jinak i když v roce 2022 byla v ČR poměrně vysoká inflace 15,1 %, tak v Turecku byla kolem 80 % a v Argentině kolem 90 % a přesto tyto státy nezbankrotovaly.

Důchodový věk navázaný na dobu dožití

V budoucnu bude velký problém s obezitou a jejími následky, které budou průměrný věk dožití snižovat. Podobně se už o 1 rok snížil věk dožití po epidemii Covidu, což ale nesignalizovaly žádné předchozí prognózy.

Covid loni snížil naději Čechů na dožití o rok

[Jan Menšík](#), [Jan Martinek](#), [Právo](#)

22. 7. 2021

Výběr z článku

Zatímco v minulých letech se i kvůli zlepšování kvality a dostupnosti zdravotní péče u Čechů prodlužovala tzv. **naděje na dožití, vloni se** tato věková hranice vlivem covidu-19 **snížila až o rok**. Vyplývá to z podrobnějších dat o úmrtnosti v loňském roce, která má Právo k dispozici.

<https://www.novinky.cz/clanek/domaci-covid-loni-snizil-nadeji-cechu-na-doziti-o-rok-40366758>

[Evropská unie](#)

Nadúmrtnost provází Evropu již 11 měsíců v řadě. Česko nad průměrem

16.03.2024

Výběr z článku

V České republice v lednu zemřelo nadprůměrně osob čtvrtý měsíc v řadě, tentokrát o 7,1 %. Země se tak **ocitla na 9. místě z 32** pravidelně [Eurostatem](#) sledovaných zemí. Připomenout lze prosinec, kdy zemřelých bylo v [ČR](#) nadprůměrně o více než desetinu. Tedy vůbec nejvyšší údaj od prosince [2022](#), kdy u nás nadúmrtnost vyskočila na 23,8 %.

Každopádně v úvodu k zmiňované lednové nadúmrtnosti v [EU](#) možno doplnit, že **přetrvává vlastně již nepřetržitě od vypuknutí covidu v Evropě**. Pod průměrem byla právě naposledy před startem pandemie v únoru [2020](#) (-2,5 %), resp. pak pouze ještě jen loni v únoru (-1 %).

https://www.kurzy.cz/zpravy/761369-nadumrtnost-provazi-evropu-jiz-11-mesicu-v-rade-cesko-nad-prumerem/#utm_medium=email&utm_source=email_2

Definice a metodika stanovení indikátoru:

Střední délka života (naděje dožití) je jedním ze základních demografických údajů, který je též používán jako ukazatel vyspělosti, socio-kulturního stupně vývoje společnosti či zdravotního stavu populace. Jedná se o syntetický ukazatel, který vychází ze specifických měr úmrtnosti (podle věku a pohlaví) v reálné populaci, tj. poměru zemřelých a žijících v jednotlivých věkových skupinách). **Dá se definovat jako předpokládaný počet let, kterých se teoreticky dožije osoba daného věku** (novorozenec, osoba ve věku 45 let, 65 let apod.) v daném roce narozený **za předpokladu** zachování úmrtnostní situace z období jejího výpočtu (definice: ÚZIS). Nejčastěji se uvádí naděje dožití při narození a ve věku 65 let (tedy: naděje dožití ve věku 65 let vyjadřuje počet roků, který v průměru ještě **hypoteticky** prožije osoba právě 65letá **za předpokladu, že po celou dobu jejího dalšího života se nezmění řád vymírání zjištěný úmrtnostní tabulkou**).

Střední délka života není průměrná délka života, se kterou se tento ukazatel často zaměňuje. Každý ukazatel vypovídá o něčem docela jiném. Střední délka života nám říká, kolik let v průměru **ještě prožije jedinec, pokud by po zbytek jeho života byla úmrtnost stejná jako v roce, pro který je tento ukazatel počítán**. Lze ji stanovit **(odhadnout)** v každého věku, protože úmrtnost je v každém věku jiná, **nejčastěji však při narození a ve věku 65 let**.

Tak je kupříkladu **naděje dožití při narození** (průměr pro obě pohlaví v r. 2019) v ČR cca 79,1 let. Průměrný věk můžeme také počítat zvlášť, pro muže a ženy nebo pro obě pohlaví průměrně, vypovídá ale o něčem úplně jiném. Průměrný věk je pouze aritmetickým průměrem věku určité skupiny jedinců (můžeme tedy spočítat průměrný věk všech pracujících lékařů v ČR nebo obyvatel jednoho domu či státu. Průměrnému obyvateli ČR bylo v r. 2019 něco málo přes 42 let. Rozdíl mezi oběma indikátory je tak zřejmý.

<https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/umrtnost-data-muzi-zeny-zelezna-opona-cesko-rakousko-nemecko-ockovani-1901210600-jab>

<https://www.czso.cz/csu/xb/jakeho-veku-se-pravdepodobne-dozijeme-2021>

Můj názor:

Průměrný věk dožití je v současné době oficiálně u našich žen 82 let a u mužů 76 let. Průměrný věk zdravého života je u žen 64 let a u mužů 62 let. Protože Češi umírají minimálně **o dva roky dříve než obyvatelé západní části Evropy**, proto bych považoval od státu za slušné, aby nyňi výchozí věková hranice odchodu do důchodu byla stanovena pro ženy i muže na přijatelných **63 let**. Tento návrh vychází z předpokladu, že v průměru **lidský život má 3 etapy**, **20 let mládí** a příprava na povolání, **40 let práce** a **20 let čerpání penze**, a takto by to mělo ještě dlouho zůstat. Pokud by se tedy měl věk odchodu do důchodu prodlužovat, tak jen na základě přímé úměrnosti ke zvyšování průměrného věku dožití.

Podle údajů ČSÚ byl v roce 2022 (kdy zemřelo 120 219 občanů) vážený průměr věku zemřelých (od 15 ti let) u mužů 73,2 let, u žen 79,8 let a celkem 76,4 let.

V roce 2022 zemřelo ve věku 15-63 let 19 % mužů a 9 % žen, kteří platili do systému, ale žádný důchod nečerpali. A pak je tady ještě další nemalá skupina těch, kteří do systému sice platili, ale důchod nedostali, protože neodpracovali povinných minimálně 35 let.

A kde je těch deklarovaných průměrných 21,5 let prožitých v důchodu, když průměrný věk dožití je 77 let? To bychom mohli odcházet do důchodu už v 55,5 letech, a ne v dnešních 64 letech.

Považuji za správné, aby se aktualizoval každých 10 let průměrný věk dožití.

Výpočtem tak, že každý rok se vypočte vážený průměrný věk zemřelých (počítaný od věku 15 ti let), kterých může být každoročně kolem 110 000 osob a pak z těchto 10 ti průměrných věků každoročních SKUTEČNÝCH zemřelých se vypočte průměr a pak se podle tohoto výsledku věk odchodu do důchodu buď ponechá, nebo zvýší anebo i sníží.

Tento výpočet **vychází z tvrdých skutečných dat** nikoli „hypotetických předpokladů“ podle úmrtnostních tabulek životních pojišťoven. Návrh zvyšovat odchod do důchodu z 65 let v průměru každoročně po 2 měsících je opět ten **mechanický posun**, o který se pokoušel už ministr Drábek, kdy se ani nečeká, zda se průměrný věk dožití skutečně zvýší anebo ne.

Účelově je zpochybňován průměrný věk života ve zdraví, že to jsou měkká data na základě nějakých subjektivních pocitů. K tomu říkám, že stejně tak měkká data jsou úmrtnostní tabulky, kdy dnes se v médiích uvádí takové absurdní informace, jako třeba, že chlapec

narozený v roce 2022 se dožije 88 let (podle úmrtnostních tabulek). **Já navrhuji jiný způsob zjišťování, viz výše.**

Mechanické prodlužování věku do důchodu, byť opírané o průměrný věk dožití, který je výrazně jiný než průměrný věk zemřelých a jen z důvodů finančních není směrem od státu k občanům slušný. Nežijeme proto, abychom jedli, ale jíme proto, abychom žili a s prací to je podobné. Už teď lékaři odmítají pracovat od nevidím do nevidím, protože taky chtějí žít slušný rodinný život.

Obezita a její důsledky bude v budoucnu velkou metlou lidstva a bude to mít velký vliv na délku dožití a není možné do slušného života počítat roky, kdy pak lidé budou na konci svých životů, obrazně řečeno, „trávit roky na jednotkách intenzivní péče“.

Na druhou stranu nás čeká velký technologický rozvoj a další růst produktivity práce a jak to asi bude vypadat, tak stačí se podívat na roky zpět do minulosti, kde byla technologická úroveň před 30 lety. To bude mít své důsledky, že když budeme nerozumně prodlužovat věk do důchodu, tak staří lidé budou často sedět na svých pracovních místech a mladí lidé budou nezaměstnaní na sociálních dávkách. Podobná situace je už teď v některých západních zemích, např. Francii a Španělsku.

Pokud by nově výchozí věk odchodu do důchodu byl stanoven na 63 let, jak navrhuji, tak pak úplně zrušit i předčasné odchody do důchodu (mimo zdravotních problémů). Průměrný věk dožití v roce 2022 byl 77 let.

Dřívější odchod pro náročné profese

Když vynechám velkou administrativní náročnost (i tu finanční), kolem evidence náročných profesí a o odpracovaných směnách, tak bych nejdříve uvedl malou zkušenost ze života.

Hlubinní horníci mají skutečně těžkou a životu velmi nebezpečnou práci. Sám jsem byl asi 100 m pod zemí v rudném dole v Harrachově, dále v solném dole Vělička, a i v podzemí města Kutná Hora, takže mám o práci v podzemí určitou představu.

Můj strýc ve Francii, ve městě Lille byl horníkem od 20 let. Po 25 letech práce, tj. ve 45 letech dostal invalidní důchod z důvodu silikózy plic a ani 60 ti let se nedožil. Další můj příbuzný se vyučil horníkem v OKD a průběh jeho života byl úplně stejný, jako u strýce. Takže udělat pro horníky dřívější odchod o 1 rok při odpracování 2 200 směn skoro nemá smysl, protože se toho věku patrně nedožijí. (Vím, že horníci to prý mají trochu jinak, ale toto uvádím jen k zamyšlení nad celým tím systémem dřívějších odchodů) Podle mého názoru by se měl udělat průzkum mezi horníky, kteří už skutečně odpracovali těch 2 200 směn, kolik jich je a jaký je jejich zdravotní stav a do kolika let byli vůbec schopni takto pracovat.

Na druhou stranu mám souseda v domě, který přes 40 let pracoval ve firmě PETROF při výrobě klavírů, kde mimo jiné dlouhou dobu pracoval s litinovými rámy a jiným těžkými předměty a v důsledku toho musel jít na operaci karpálních tunelů na obou rukách a měl i velké problémy se zády a kýlou. Žádal zaměstnavatele, aby mu byla uznána nemoc z povolání. Z Prahy přijely dvě ženy lékařka a právnička a ve firmě jim spolupracovníci mého souseda předváděli, jakou práci vykonával. Závěr byl, že to není nemoc z povolání. Pak tedy žádal, aby mu byl přiznán invalidní důchod. Také mu nebylo vyhověno, tak byl nucen v roce

2022, ve svých 61,5 letech požádat o odchod do předčasného důchodu se všemi negativními důsledky, protože ani na úřadu práce nebyli schopni mu najít jinou vhodnou práci. Tak to pak vypadá v praxi a je jen velmi málo lidí, kteří mají tu sílu se bránit a psát neustále nějaké žádosti a řešit odvolání, kdy už při prvním zamítnutí ten boj s úředníky vzdávají.

A myslí si snad někdo, že by práce ve firmě na klavíry byla právě tou náročnou profesí pro dřívější odchod do důchodu?

Podnikový hasiči už byli jako profese zařazeni do náročných profesí s možností odejít do důchodu až o 5 let dříve. Byly udělány odborné analýzy v kolika firmách ti podnikový hasiči jsou, kolik to je osob a k jakému počtu požárů za rok zasahovali? Jistě jsou i firmy, kde podnikový hasiči za celý rok nezasahovali u žádného požáru (což je sice chvályhodné), ale proč by za takovou námahu měli odcházet dříve do důchodu? Dokáže si někdo vůbec představit jakou administrativní zátěží celý takový systém je?

Podle mého názoru dělat seznam náročných profesí pro možnost předčasného odchodu do důchodu nemá vůbec smysl. Navíc třeba v hornictví bude útlum v těžbě uhlí a horníků bude ubývat a podobné to bude i při tavně železné rudy, kdy už teď je velká automatizace technologických postupů.

Je to otevírání Pandořiny skříňky. Bylo by to administrativně velmi, velmi komplikované.

Mnohem jednodušší by bylo, aby **DOBŘE !!! fungoval systém pracovního lékařství a posudková služba při uznávání nemocí z povolání**, kdy na základě toho by mohli konkrétní lidé odcházet do předčasných důchodů bez finančního postihu, a ne aby odcházely deklarované celé profesní skupiny, kdy by tak do předčasného důchodu mohli zcela zbytečně odcházet i naprosto zdraví jedinci.

Odvody zaměstnavatelů během 3 let postupně až na 5 %. Nezavádět.

Zaměstnavatel

by neodváděl navrhovaných 5 %, protože by si to jinak stejně vzal na zaměstnanci, když by mu dal o to nižší mzdu a navíc by byla kolem toho jen velká administrativa.

Navíc pokud se má odpracovat za 1 rok předčasného důchodu 2200 směn, tak to je tak vysoké číslo, že většina nemá žádnou šanci to „ve zdraví“ vydržet. Je to výhodné pro stát, protože ten bude dostávat pěkných 5 % navíc, ale lidé z toho čerpat moc nebudou, protože se ve velké většině toho důchodu třeba ani nedožijí.

<https://www.denik.cz/ekonomika/predcasny-duchod-2024-zmeny.html>

Optimální řešení - předčasné odchody do důchodu úplně zrušit, ale jen za podmínky, že výchozí hranice bude pro všechny 63 let a způsob výpočtu průměrného věku dožití podle mého návrhu. Viz výše.

(Pozn. Členové Evropského parlamentu se mohou těšit na speciální starobní důchod poté, co dovrší věk 63 let. Poslanec po pěti letech může po svých 63. narozeninách počítat

s důchodem ve výši 43 tisíc korun.)

<https://www.kverulant.org/article/mesic-do-eurovoleb-jak-pilne-chodi-cesti-europoslanci-do-prace-a-kolik-za-to-berou/>

Výběr z článku:

Čína poprvé od 50. let zvýší věk odchodu do důchodu. Ženy půjdou v 55 letech, muži v třiašedesáti

ČTK

15. 9. 2024

... Čínský parlament v pátek schválil návrh na zvýšení zákonem stanoveného věku odchodu do důchodu z 50 na 55 let pro ženy v dělnických profesích a z 55 na 58 let pro ženy v ostatních profesích. Muži se dočkají zvýšení z 60 na 63 let. ...

... Podle tohoto plánu bude změna platit od 1. ledna 2025 ...

... Počet obyvatel Číny se v roce 2023 snížil již druhý rok po sobě, protože porodnost stále klesá. Mezitím se **průměrná délka života zvýšila na 78,2 roku**, uvedli úředníci na začátku tohoto roku. ...

<https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/cina-poprve-od-50-let-zvysi-vek-odchodu-do-duchodu-zeny-pujd/r~9a0ef024732411efb2180cc47ab5f122/>

Demografie

Aby se rodilo více dětí, tak zrušit výchovné a tím ušetřit cca 20 miliard korun. Těm, kterým se už výchovné vyplácí, by se výchovné ve výši 500 Kč nerušilo.

Zvýšit rodičovský příspěvek z 350 000 Kč na 480 000 Kč, a to až do postupného vyčerpání **nejdéle do 4 let věku** tohoto dítěte. V případě, že do 4 let dítěte se narodí jeho další sourozenec, tak by také dostal celý rodičovský příspěvek ve výši 480 tisíc.

Rodičovská - postupný výběr každý měsíc 10 tis. čistého po 4 roky tj. 480 za každé dítě, a to jen do celkového počtu 3 dětí na jednu ženu. Na více dětí nad 3 na jednu ženu by se tento rodičovský příspěvek už nevyplácel.

Stát by měl občanům říci, předem a včas, (např. od roku 2027), že bude finančně podporovat jen narození do 3 dětí na rodinu. Bohatí ať pak mají klidně i více dětí než 3, ale bez finanční podpory státu. Chudí ti ať si nepořizují více dětí než 3, protože na další děti by nedostali od

státu finanční podporu. Pokud by měli další děti, tak pak může pomoci jen charita a používání už použitého oblečení apod.

Proč výchovné zrušit?

Platí zákon přibližné rovnováhy protikladů, z čehož vyplývá, že ne automaticky většina žen si spravedlivě zaslouží výchovné, protože někdy jejich děti byly jejich vinou odloženy do dětských domovů, potom třeba měly kriminální životní dráhu, a přitom **naopak i někteří muži se vzorně starali o své děti** a teď by se měli nějak doprošovat výchovného? A k čemu bude 90 ti leté babičce na jednotce intenzivní péče přidání k důchodu za výchovné? Prostě celý tento způsob je nesmyslný.

Není lepší přidat peníze všem maminkám na rodičovském příspěvku, jak navrhuji?

To, že do budoucna bude růstem produktivity logicky práce ubývat (společnost 4.0), dokazuje i pohled do minulosti, na jaké výši byla produktivita práce před 35 lety. Už dnes lékaři nechtějí ani za slušné peníze pracovat od nevidím do nevidím a tento trend bude do budoucna nabývat ještě na významu včetně i už k dnešním úvahám, zda by se nemělo pracovat jen 4 dny v týdnu anebo zkrátit pracovní dobu z 8 na 7 hodin.

https://www.czso.cz/csu/czso/mira_inflace

Třetí pilíř

U nových smluv penzijního připojištění, stavebního spoření a životního pojištění s platností od 1.1.2025 by se úplně zrušil státní příspěvek, a i daňové zvýhodnění. U starých smluv, s platností před tímto datem, by se dále příspěvek vyplácel, ale nebylo by možné platnost těchto smluv účelově prodlužovat. Tímto způsobem by tak nastal postupný útlum různých státních příspěvků, čímž by se ve státním rozpočtu i ušetřilo. Jinak ve třetím pilíři by nebyly žádné další změny.

Ušetřilo by se odhadem 30 miliard.

Chyby – Kdy až čas ukáže, že to byla chyba

Minimální důchod ve výši 20 % průměrné hrubé mzdy. Je to moc, velmi to oslabí průběžný systém. Je to velmi nespravedlivé, když např. velmi bohatí podnikatelé si platili účelově minimální sociální pojištění, a proto mají pak i velmi nízký důchod (ale zato možná vysoké úspory), a teď by se jim měl zvýšit na 20 % průměrné hrubé mzdy a stejně tak by se zvýšil i těm, kteří ve svém zaměstnání třeba ani moc nepracovali. Je to jen další velmi závažné narušení už tak malé zásluhovosti v dosavadním systému. Nezavádět.

V době rodičovské počítání s průměrnou hrubou mzdou. Je to moc, velmi to oslabí průběžný systém. Je to velmi nespravedlivé. Nezavádět.

Zemědělci neplatit sociální pojištění. Nezavádět.

Zaměstnavatelé 5 % a i evidence. Nezavádět.

Společný vyměřovací základ manželů. Realita 40 % rozvodů a život je velmi pestrý a administrativní náklady převyší přínos. Existuje i jiné řešení.

Větší spravedlnost pro ženu (nebo i muže) za to, že pečovali o děti a nemohli pracovat (na důchod) lze zajistit i při případném rozvodu, kdy je možnost až u soudu majetek rozdělit spravedlivěji, právě s přihlédnutím k okolnostem, kdo z manželů pečoval o děti, a proto nemohl pracovat.

Jen by zůstalo, že ženy za 1-3 děti tak do důchodu v 62,61 a 60 ti letech

Penze i společnost – co bude za 30 let si lépe představíme, když se podíváme do minulosti před 30 lety a porovnáme si to se současným stavem. K úvahám více používat **časové řady**.

Sleva na odvodech pro pracující důchodce 6,5 % sociálního pojištění. Nezavádět.

Současně s úpravou věku odchodu do důchodu chce vláda seniory i pozitivně motivovat, aby zůstávali pracovně činní i ve chvíli, kdy už by mohli pobírat penzi.

Lákadlem má být odpuštění odvodů na sociální pojištění, které platí zaměstnanec. Tedy 6,5 procenta z hrubé mzdy.

Odpuštění 6,5 procenta odvodů na sociální pojištění má platit jak pro zaměstnance, tak pro osoby samostatně výdělečně činné?

Jen to oslabí důchodový účet, pracovat budou déle převážně lehké profese, jako úředníci, zaměstnanci vysokých škol apod., budou zabírat (i svými vysokými platy – ztráty na důchodovém účtu budou vysoké) místa mladým – kteří budou nezaměstnaní a na sociální podpoře. Ale profese, které stát bude potřebovat, tak tam důchodci stejně přesluhovat nebudou.

Prostě z výše uvedených důvodů bych toto nezaváděl, protože by to velmi oslabovalo průběžný pilíř. **Ponechal bych dosavadní způsob zvýhodnění.**

Současný systém je velmi složitý, že ani odborníci se v něm nevyznají a připravovanými změnami bude ještě mnohem více složitější i administrativně i finančně mnohem náročnější.

Nastal nejvyšší čas použít Occamovu břitvu.

Jestliže můžeme na armádu dávat 2 % HDP, tak proč nemůžeme dávat na důchody třeba 11 % HDP, jako dávají vyspělé země, kdy my jsme dali v roce 2022 – 8,7 % HDP?

Připravuje se privatizace České pošty, což považuji přímo za zločin.

Důsledky budou podobné, jako když jsme prodali francouzské Veolia naše vodovody a kanalizace. Teď toho litujeme a s poštou to bude podobné.

Analytička Klímová: Uzavřením poboček pošta ušetřila 700 milionů. Další propouštění snad už nehrozí

Popis epizody 22.3.2024

Českou poštu čeká v letošním roce transformace. Jejím výsledkem by mělo být rozdělení podniku na dvě části. Zároveň bude soutěžit o novou licenci na poštovní služby hrazené státem. Jak přípravy na transformaci probíhají? A hrozí ještě propouštění zaměstnanců a zavírání poboček? Ekonomická analytička Jana Klímová ještě vysvětlí, jaká je ideální úroková sazba při nízké inflaci a při růstu ekonomiky, i to, co je za poklesem čistého zisku ČEZ. Všechny díly podcastu Jak to vidí... můžete pohodlně poslouchat v mobilní aplikaci mujRozhlas pro Android a iOS nebo na webu mujRozhlas.cz.

Od 16 minuty o České poště

<https://ceskepodcasty.cz/epizoda/374152>

Návrh k zamyšlení

	od 1.1.2024		od 1.1.2025
Existenční minimum	z 3 130,- Kč	na	4 000,- Kč
Životní minimum – jednotlivce	z 4 860,- Kč	na	5 500,- Kč
Minimální důchod-nevázat na průměrnou mzdu	z 5 170,- Kč	na	7 000,- Kč
Minimální mzda-nevázat na průměrnou mzdu	z 18 900,- Kč	na	20 000,- Kč

Valorizace by byla vždy, když stoupne inflace o 10 %

Průměrná hrubá mzda velmi zkresluje skutečnost, a proto by neměla být tím správným ukazatelem pro stanovení minimálního čistého důchodu ve výši 20 %.

Vlastimil Copko

